

BILJEŠKA O PISCU:

POE, Edgar Allan (Boston, 19. 1. 1809 - Baltimore 7. 10. 1849), američki književnik. Roditelje, siromašne putujuće glumce, izgubio je u djetinstvu. Odrastao je na Jugu, u kući trgovca Johna Allana. Osnovno obrazovanje stekao u koledžu u Londonu. Po povratku u domovinu laca se književno - publicističkog posla: piše recenzije, eseje, kritike, pjesme i pripovjetke, drži predavanja, itd. 1827. godine objavljuje prvu zbirku *Tamerlane and Other Poems*.
Uvijek više gladan nego sit, povremeno zapada u teška depresivna stanja te traži spasa u alkoholu i narkoticima. U takvim se prilikama Poeu rodila misao da je poezija *ritmicko stvaranje ljepote*, koje je samo sebi svrhom, što je realizirao u lirskim ostvarenjima i pripovijestima, koje su često građene na efektima groze, napetosti. U Poeovim djelima, pored razigranosti maste ima i hladne cerebralne proračunatosti.

Poe je po izuzetnom intenzitetu svojih patnja bio kadar da od izbalansiranih kantelina romantičke škole satka jedan novi carobni svijet snova i da mu poda stravičnu realnost tragedije. U Poeovo vrijeme, međutim, nije se u SAD-u još formirao ukus koji bi znao ocijeniti njegove vrijednosti. U Europi, originalnost i elementarna snaga Poeova stvaralackog duha priznate su ubrzo nakon njegove smrti.

2. TEZA

FABULA:

Postajući sve više rob alkohola, junak ove pripovjesti propada i fizički i psihički. U stanjima pijanstva, on zlostavlja i svoju ženu i svog mezimca, crnog macka, kojeg jednog dana, razdražen grizodusjem hladnokrvno i okrutno objesi.

Od tada se njegove nevolje gomilaju. Izgorila mu je kuća, a uza sve to još ga podjaruje prisutnost nekoga jednookog crnog macka posve sličnoga njegovom ljubimcu koji ga neprestano prati kao živa uspomena na počinjeno zločin.

Djelo *Crni macak* sastavljeno je od niza kratkih priča za koje je sam Poe rekao da njegove priče prikazuju "smjesno dovedeno do grotesnog, stravu natopljenu u užas; duhovitost pretjeranu do burleske i posebnost preobrazenu neobičnošću i mistiku".

3. TEZA

STIL PISCA:

Mnoge teme i gotovo sav dekor Poeovih priča proizlaze iz konvencija koje su postajale u romantičnoj književnosti njegova vremena, narocito u njenoj "gotickoj" struji. Goticka se književnost koristila interesom romanticara za srednji vijek, folklorom i egzotickim ugodajima: otuda motivi rusevina, starih kula i dvoraca, podzemnih hodnika i tamnica, kostura, sablasti i grobova, demoni i vampira. Strah i jeza, uzas i smrt i ludilo prevladavaju u svim kratkim pričama.

Poeve su teme uglavnom potekle iz njegova osobna iskustva, iz njegovog neobično nesretnog života i njegove bolećive prirode. Zato je Poe jednom prilikom rekao: "Ako se moja djela i temelje na stravi, tvrdim da strava potječe iz moje duše, da sam tu stravu crpio iz njenih zakonitih izvora i uvijek je vodio samo do njena zakonita ishoda".